

Kurum : Işık Üniversitesi
Başlık : İstanbul Deprem Seferberlik ve Eylem Planı
Konuşmacılar : Dr. Gökçer OKUMUŞ, Prof. Dr. Özgen Osman DEMİRBAŞ,
Video Adresi : <https://youtu.be/sIxdyrBHleg>
Yayın Tarihi : 05.04.2023

Özgen Osman Demirbaş: İyi akşamlar. Hoş geldiniz tekrar. Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültemizin düzenlediği seminer serimize hoş geldiniz. Bugün 7. sini yapıyoruz 3 Nisan 2023. Neredeyse yaşadığımız büyük deprem felaketinin üstünden tam 2 ay geçti. Bu 2 ay içinde birçok sivil toplum kuruluşu, üniversite, devlet kurumu, yerel yönetimler yaşanan bu felakete ilgili ilk tepkilerini gösterdiler, müdahalelerini yaptılar. Biz de bu noktada fakülte olarak alanlarımızı da dikkate alarak becerilerimiz ve bilgilerimiz dâhilinde konunun bilgi kısmını da atlamamak gerektiğini düşünerek bu seminer dizisini başlattık. Bu seminerlerde de aslında hedefimiz sadece yaşadığımız bu deprem değil, bu depremle birlikte aslında doğal afetler, doğal afetlere hazırlıklı olmak yapılı çevrede yapılı çevreyi oluşturan biz uzmanların, profesyonellerin daha hassasiyet ve gerçekçi davranmaları yolunda bilgiyi paylaşmak, bilgiyi üretmek, öğrenmek, öğretmek, farkındalık yaratmak adına böyle bir girişimde bulunduk. Fakat şunu görüyorum ki, bugün bu iş daha da önemli hâle geldi. Çünkü henüz yaraların sarılmasını bırakın, daha büyük yaralar açılıyor gün geçtikçe bu depremle ilgili çünkü hâlâ depremzedelere ulaşmak, depremzedelerin ihtiyaçlarını karşılamak, deprem bölgesinde önemli müdahaleler yapmak adına ülke olarak eksiklerimiz çok büyük. Tabii bunu bir eleştiri olarak söylemek istemiyorum. Yaşanan deprem çok büyük bir deprem. Bazı noktalarda depremin büyüklüğünden dolayı kamuda tabii farklı algılar oluştu. Yorumlarken farklı yorumlayanlar oldu. Ancak bu deprem büyüklüğünden ziyade oluş biçimi, süresi, etki alanı ve bir sürü başka etkenin de bir araya gelmesiyle gerçekten çok büyük bir felaket olarak ortaya çıktı. Dolayısıyla böyle bir felaketin altından kalkmak kolay değil. Ancak üzücü konu şu ki, gündem çok çabuk değişiyor. Bugün daha az düşünür ve konuşur olduk bu büyük felaketi ve orada yaşananları daha az belki gündemimize taşır olduk. Hatta şimdi ülkemiz bambaşka bir gündemin içinde olduğu için dolayısıyla bizim bu seminerimiz ve bu gibi faaliyetlerin daha da değerli olduğunu düşünüyorum. Elimizden geldiğince bunları devam ettireceğiz. Katılımcılarımız çok değerli farklı alanlardan katılımcılarla hem üniversitemiz bünyesinde olan hem üniversitemiz dışından akademisyen ve uygulamacı uzmanların katılımıyla deprem ve depremle birlikte diğer felaketler noktasında farklı pencerelerden konuya yaklaşılmaya çalışıyoruz ki, bunun yanında geçici konutlar, orta vadeli konutlar, depremin analizi, deprem sonrası analiz, hazırlıklı olmak, kentsel tasarım derken konu son derece genişledi. Umuyorum ki bu farkındalığı devam ettirecek ve bizim de kayıplarımızı zenginleştirecek seminer serimiz devam edecek. Bu akşam konuğumuz, İstanbul Planlama Ajansından Sayın Dr. Gökçer Okumuş. Gökçer Okumuş, yüksek mimar ve şehir plancısı ve özellikle deprem seferberliği ve eylem planıyla ilgili uzun süredir çalışmalar yapan bir uzman. Kendisi “İstanbul Deprem Seferberlik ve Eylem Planı” konusunda bizleri aydınlatacak. Ben uzun bir giriş yaptım, daha da uzatmadan sözü konuğumuza aktarmak istiyorum. O da, herhâlde ben çok özet tanıttım, belki kendisini biraz daha tanıtır. Gökçer Bey hoş geldiniz.

Gökçer Okumuş: Hoş bulduk. Merhaba.

Özgen Osman Demirbaş: Teşekkür ediyoruz ve sözü ve sahneyi diyorum, ekranı size bırakıyorum. Heyecanla bekliyoruz çok teşekkürler.

Gökçer Okumuş: Teşekkür ederim. Sağ olun. Yani kısaca kendimi tanıtmak gerekirse; İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama ve Mimarlık bölümünden çift ana dal programıyla mezun oldum 2005 ve 2007 yıllarında daha sonra kentsel tasarım alanında yüksek lisans yaptım ve Şehir ve Bölge Planlama alanında da doktora derecem var. Nuran Zeren Hocam'ın ve Ahsen Hocam'ın öğrencisi olarak yetiştim. Bunu da burada belirtmek isterim açıkçası daha sonra bir yaklaşık 7 senelik bir sürede İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümünde araştırma görevliliği yaptıktan sonra doktora bitiminin ardından İstanbul Ticaret Üniversitesinde öğretim görevliliğini gerçekleştirdim 2 sene. Daha sonra İstanbul Büyükşehir Belediyesinde Park Bahçeler Daire Başkanlığında özellikle yarışma süreçlerinde işte Haliç Yarışması sürecinde ve Yaşam Vadilerinin Geliştirilmesi Yarışması sürecinde yer aldım. Ve sonuçta İstanbul Planlama Ajansında Kamusal Tasarım ofisi koordinatörlüğü görevini yürütüyorum. Bu depremle ilgili konuda açıkçası İBB'nin iç koordinasyonunu üstlenmiş durumdayım İstanbul Planlama Ajansı olarak. Ben de bu konuda son süreçte görev almaya başladım. Şimdi sunumumun daha doğrusu size aktaracağım bilgilerin 2 ana bölümü var. Birincisi, İBB'nin özellikle yeni dönem diye tarif ettiğimiz yani 2019 sonrasında oluşan yeni yönetimle beraber deprem konusunda, depreme hazırlık konusunda ortaya koyduğu yaklaşımları ve yaptığı çalışmaları özetleyen bir kısım, ardından da hem yeni politika önerileri, yeni program önerileri ve ortaya koyduğu eylemler, aksiyonların yanında bir de İstanbul Planlama Ajansı olarak biz bu sürecin neresindeyiz, ne yapıyoruz anlatan bir sunum gerçekleştireceğim. Şimdi paylaşımı açıyorum. Şimdi öncelikle 2020 yılının Şubat ayında bir o dönemki açıkçası tartışmalar ve gündemler sonucunda bir Bakanlıkla beraber Bakanlığın organize ettiği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının organize ettiği bir kentsel dönüşüm istişare toplantısı yapılmıştı. Burada dillendirilen bir öneri vardı: Deprem Konseyi. Bu Deprem Konseyi Başkanımızın da sıkça ifade ettiği gibi sadece işte İstanbul Büyükşehir Belediyesinin yalnızca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının yalnızca finans kuruluşlarının ya da yalnızca özel sektörün tek başına altından kalkamayacağı bir durumda olduğumuzu ve bunun bir Konsey yapısıyla beraber tüm paydaşları işin içerisine katan bu saydığım kurumlarla beraber hem sigorta şirketlerinin hem finans kuruluşlarının hem de vatandaş işin içerisine katan bir Konsey yapısının kurulması gerekliliğinden bahsetmişti. Daha sonra bu Aralık ayında tekrardan Bakanlıkla özel görüşmeler gerçekleştirildi ve sonunda Türkiye Büyük Millet Meclisi İBB'nin hazırladığı deprem odaklı eylem planı ve önerilerini dinledi bir sene sonra. Tabii İBB bundan sonra neler yaptı? Altyapı yenileme ve güçlendirme çalışmaları biraz daha fazla önceliklendirilmiş konulardı. Çünkü bu işte son dönemde yaşadığımız depremlerle de gördüğümüz, bir kentin altyapısının özellikle deprem sonrasında da ayakta kalması deprem sonrasındaki hizmetlerin, hayatın devam edebilmesi için en önemli bileşenler olduğu karşımıza çıktı. Bunu tekrardan hatırlattı. O yüzden bu konulardaki projeler biraz daha öncelikli olarak bütün kenti etkileyen konular olduğu için projeler biraz daha öncelikli olarak karşımıza çıkıyor. Öncelikle tabii olası bir depremin İstanbul'a su sağlayan barajlara etkisinin belirlenmesi projesi gerçekleştirildi. Ve her bir baraj için yapı-zemin etkileşimi ve olası deprem etkisi testi yapıldı. Ve 8 barajın, İstanbul'a su sağlayan 8 barajın depreme karşı güçlendirilmeleri projeleri yapıldı. Projeleri hazırlandı. Fakat bunların 5 adedi İSKİ'nin, 3 adedi de Devlet Su İşlerinin kontrolü altında. Dolayısıyla Devlet Su İşleriyle İSKİ arasında bir protokol de imzalandı bu konuda. Özellikle Büyükçekmece, Ömerli ve Alibeyköy barajlarında temel zeminde sıvılaşma riski mevcut. Bunların güçlendirilme projeleri başladı. Olası bir depremin aynı zamanda İstanbul su-atık su tesislerine ve şebeke hatlarına etkisinin araştırılması konusunda çalışmalar da gerçekleştirildi. İstanbul'un

sadece tabii ki kendi il sınırları içerisindeki altyapıyla ne yazık ki İstanbul'u besleyemiyoruz. Istanca Dağları'nda batıda, doğuda da Melen Havzası'ndan İstanbul'a su taşınması gerçekleştiriliyor. Dolayısıyla bu hatların da deprem hasar durumları araştırıldı ve sivilleşme olasılığı yüksek olan bölgelerde bölgelerin altyapısı öncelikli değiştirilecek alanlar olarak belirlendi. İsale hatları bağlantı noktaları deprem güvenliği çalışması yapıldı. Burada da boru bağlantı parçalarının esnek parçalarla değiştirilmesi konusunda İSKİ 2023 yılında yatırım programına aldı bu işi. Bir taraftan da yine altyapının yine önemli bir bileşeni olan raylı sistem hatlarının özellikle şu anda İstanbul'da hepimizin takip ettiği gibi ciddi miktarda Netpa İnşaatları var ve bu inşaatlar tamamlanmadan açılan tüneller risk oluşturuyor. Dolayısıyla bu riskleri bertaraf etmek için geçici kaplama ile duran tünel ve aç-kapa sistemlerinde hızlıca kalıcı kaplama yapılarak deprem güvenliği sağlanmıştır. Bu konuda bunları söyleyebilirim. Bunun yanında tabii bu altyapıları deprem anında koruyabilmek, kullanıcıları da koruyabilmek, halkı da koruyabilmek için bir erken uyarı sisteminin kurulması bir proje olarak gerçekleştirildi ve bu altyapı kuruldu. Bu bir ortak proje olarak Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve İğdaşın altyapıları kullanılarak gerçekleştirildi bu sistem kurulumu. Yaklaşık işte ekranda da gördüğümüz gibi 110 ivmeölçer Kandilli Rasathanesi tarafından, 832 ivmeölçer de İğdaş tarafından sağlanarak İstanbul'daki kritik altyapıların doğal gaz hatlarının, elektrik altyapılarının en azından deprem sırasında zarar görmemesi için kesilmesi erken uyarı sinyaliyle metroların durdurulması için bu ivmeölçerlerin çalışması gerekiyor. Bir diğer çalışma da tabii, altyapı riskleri altyapı sistemlerinin deprem anındaki zararlarının azaltılması ikincil afetlere sebebiyet vermemesi için projeler üretilmesinin yanında aynı zamanda kentin jeolojik altyapısını da, jeolojik yapısını da daha doğrusu belirlemek ve daha mikro ölçekte çalışmalar yapmak için bir mikrobölgeleme çalışması gerçekleştirildi. Ekranda da görmüş olduğunuz haritada belirtilen tarihlerde 2007'de ilk bölümü bitirilmiş olan çalışma 2010'da Anadolu yakasının büyük bir bölümünü içeriyor. Fakat 2021-24 yılları arasında da geri kalan bölgelerin yine bir hepsi değil projelendirilmiş vaziyette. Bu çalışmalar yapılıyor. Bu mikrobölgeleme çalışmaları niçin önemli? İmar planı kararları ve yapılaşma kriterlerinin belirlenmesi açısından bu önemli. Bu önemi aynı zamanda son yaşadığımız depremlerde de ne yazık ki acı bir şekilde yaşadık. Yani bölgede yeteri kadar mikrobölgeleme çalışması ya da işte bilimsel çalışma gerçekleştirilemediğinden dolayı yeni bina tasarımlarında kullanılan ivme değerlerinin statik projeler için önemli olan bu değerlerin yaklaşık 3 katı kadar büyüklükte bir ivmeye sebebiyet olduğu, sebep oldu bu son depremde ortaya çıktı. Dolayısıyla da İstanbul'da da benzer şeylerle karşılaşmamak için bu mikrobölgeleme çalışmasının bir an önce bitirilmesi ve mevcut yapıların belki bu yeni değerlerle tekrardan test edilmesi, yeni gelişme alanlarını da öngörmememiz gerekiyor bir taraftan. Kentsel dönüşüm alanlarında özellikle yapılacak dönüşüm projelerinde bu değerlerin kullanılması için bu çalışma çok büyük bir önem arz ediyor. 2024'ten sonraki kısımda da kentin geri kalan bölgeleri bu bölgeler tabii kentin biraz daha deprem riskinin daha az, mutlaka diğer bölgelere özellikle güney Marmara kıyılarına göre nispeten daha az öngörülen alanlarında gerçekleştirilecek. Tabii ki bütün il sınırlarını kapsayan bir çalışma olmayacak bu. Bu ekranda göremediğiniz Silivri kısmında ise ilçe belediyesi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığıyla ortak bir proje geliştirerek onlarla beraber bu çalışmayı gerçekleştiriyor. Dolayısıyla yaklaşık 2024-25 yılları içerisinde mikrobölgeleme çalışması tüm İstanbul için bitmiş olacak. Bununla beraber tabii imar planı, kentsel dönüşüm planı ve tasarım çalışmaları da bizim depreme karşı hazırlık yapmamız açısından önemli bileşenler, önemli işler. Burada sizler de takip etmişsinizdir. Son dönemde özellikle riskli yapılara ilişkin imar planı planlarına plan notu ilavesi yapıldı. Burada kentsel dönüşümü gerçekleştirmek, hızlandırmak amacıyla mevcut plan koşullarında dönüşemeyen ruhsatlı yapıların yıkılıp yeniden yapılmasını sağlamak amaçlanmış vaziyette. Yaklaşık 36 ilçede 1/5000 ölçekli nazım imar planı, 18 ilçede 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarında bu plan notu ilaveleri gerçekleştirildi. Bu plan notu

ilavesi ne diyor? Yapıldığı dönemde imar planına uygun olarak yapılmış ve ruhsat almış yapıların aynı imar haklarıyla günümüzdeki planda bu imar hakları verilmemiş olmasından dolayı böyle bir dönüşüm gerçekleşememe durumu söz konusu. O dönemki imar haklarıyla tekrardan yenilenebilmesine imkân tanıyan bir plan notu ilavesiydi bu. Aslında bu plan notu ilavesi geçici bir süreçte bu işin içerisinde olması gerekiyor bir taraftan. Buna örnek olarak mesela Avcılar ilçesini verebiliriz. Avcılar ilçesi 99 Depremi'nde İstanbul'da en çok hasar alan bölgeydi ve geçen seneye kadar neredeyse o dönemden bugüne aynı hasar düzeyinde ayakta duran binalar vardı. Bunlar ciddi risk oluşturuyordu. Bunların içerisinde insanlar dahi yaşıyordu ve bunların dönüşmemesinin sebebi 99 Depremi'nden sonra Avcılar'ın nüfusunun imar planı vasıtasıyla azalmasının öngörüldüğü, planlandığı, yoğunlukların neredeyse yarıya düşürüldüğü dolayısıyla bir önceki imar planı döneminde yapılmış olan plana uygun 6 katlı, 5 katlı yapıların yeni planda 2 katlı ya da 3 katlı yapılara dönüşmesi gerekiyordu. Ama bunu mevcut piyasa ne yazık ki dönüştüremedi. Yani bunu yapabilmek için başka enstrümanları devletin ön plana sürmesi gerekiyordu. Onu da yapmadığı için hâlen daha bunun işte mevcut piyasa koşullarıyla müteahhitler eliyle, özel sektör eliyle dönüşebilmesi yaklaşımı geçerli olduğu için ya da bunun finansmanına kurumların, kamu yapısının yetemeyeceği için böyle bir imar planı notu ilavesiyle bu dönüşümler gerçekleşmeye başladı. Avcılar'da bu sadece bir plan notu değişikliğiyle binin üzerinde yapı dönüşmüş vaziyette şu anda hâlen daha hızlı bir şekilde dönüşüyor. Avcılar'da bu gerçekleşikten sonra İstanbul'daki diğer ilçelerde de benzer yaklaşımlar yapıldı. Ve bu ekranda görmüş olduğunuz gibi 39 ilçenin 36'sında bu plan notu ilavesi gerçekleşti. Bunun yanında tabii ki kentsel dönüşümü sadece plan notu ilavesi değil planlarda hızlandıracak araçlar olarak karşımıza çıkıyor. 80 adet plan hazırlanıp Meclise iletilmiş. 68 adet planın da çalışmaları da devam ediyor. İstanbul'da çeşitli dönemlerde yapılmış fakat daha sonra işte eskimiş planlar söz konusu. Plansız alanlar bile söz konusuydu. Dolayısıyla bunların süreçleri İmar Şehircilik Daire Başkanlığı tarafından yürütüldü. Hatta bazılarını takip ettiyseniz, işte Avcılar Yeşilkent'te bir katılımcı bir süreçle orada çünkü aynı zamanda mülkiyet sorunlarının da olduğu aslına bakarsanız kaçak gelişmiş ciddi nüfus içeren bir bölge vardı. Bu alanın imar planıyla yeniden yapılanması için gerekli çalışmalar yapıldı ve imar planı onaylandı. Şimdi yavaş yavaş dönüşümler gerçekleşiyor orada da. Bu ve benzeri aslında birçok yer İstanbul'da yer mevcut aslına bakarsanız bu çalışmaların yapıldığı. Diğer afetlere ilişkin çalışmalar da tabii ki yapıldı ve yapılmaya devam ediliyor. Özellikle heyelan, 39 ilçe için 2021 yılında "Heyelan Farkındalık Raporu" hazırlandı. İstanbul'da yaklaşık 247 hektarlık bir heyelan alanı mevcut. Tsunami konusunda bunu siz de zaten İstanbul'da kıyılarda dolaştıysanız karşılaşmışsınızdır güney kıyıları çoğunlukla. "Tsunami Eylem Planı" hazırlanmış ve 17 ilçe için "Tsunami Risk Analizleri ve Eylem Planı" tamamlanmış ve bu eylem planı içerisinde yer alan ve işte kaçış güzergâhlarının ya da Tsunami riski altındaki alanların halkla paylaşılması ve bilgilendirme amaçlı tabela çalışmaları gerçekleştirilmiş ve yerleştirilmiş bunlar özellikle kıyı kesimlerde bunları görebilirsiniz. Sel-taşkın tabii İstanbul'un özellikle bu iklim değişikliğiyle beraber yoğunlukla karşılaştığı aşırı yağışlar sonucu sel taşkınlıkları da ciddi miktarda artmış durumda. Bunun için hem İSKİ'nin dere ıslah projeleri devam ediyor hem de işte bilimsel manada taşkın derinlik ve tehlike haritaları, taşkın risk haritaları ve doğa tabanlı çözüm senaryoları üretiliyor. Tabii bu doğa tabanlı çözüm senaryoları üretilmekle beraber bunun planlama çalışmalarında da dikkate alınması gerekiyor bir taraftan. İstanbul Büyükşehir Belediyesinin bu konuda özel olarak kurulmuş bir birimi var; Afet Koordinasyon Merkezi. Afet Koordinasyon Merkezi tabii ki afetin olduğu yani acil durumun gerçekleştiği zamanda harekete geçen yani bu afete hazırlık kısmında değil, afetin gerçekleştiği zamanki durumu yöneten bir kurum, kuruluş aynı zamanda AFAD'la beraber çalışarak İl Risk Azaltma Planlarının İstanbul Büyükşehir Belediyesi kapsamında koordinasyonunu yapan da bir kurum. Onun ekranda görmüş olduğunuz gibi müdahale planları, operasyon planları gibi çalışmaları var. Bunlar her sene güncelleniyor. Şu anda

2022-23 döneminde yeni kurumsal yapılar ve envanterlere göre de bu planlar güncellenmiş vaziyette. Tüm bu çalışmaların yanında tabii başta da söylediğim gibi Deprem Konseyinin oluşturması gereken en önemli paydaşlardan biri de kamu yani vatandaşlar. Bu da bunu hazırlamak içinde kentsel dönüşüm ofislerinde biz bu işi nasıl yapmalıyız anlatan toplumla iletişim noktaları oluşturulmuş vaziyette ve bunların sayısı işte 10 adet İmar ve Mülkiyet Çözüm Ofisi, 8 adet de Katılım ve Çözüm Ofisi gerçekleştirilmiş durumda şu anda sahada. Yaklaşık görüşülen kişi sayısı toplamda 30 bini aşmış durumda. Bunun yanında tabii afet eğitimlerinde de, eğitimleri konusunda da görev edinmiş vaziyette İstanbul Büyükşehir Belediyesi. 37 ilçede toplam 80.000 katılımcıyla ve 45.000 öğrenciyle bu eğitimler gerçekleştirilmiş vaziyette. Bu eğitim alanların sayısının tabii ki çok çok çok daha yukarılara taşımamız gerekiyor. Bu yeni süreçte ortaya çıkan hassasiyeti değerlendirerek hem bu konuda eğitim verebilecek kadroyu biraz daha genişletmek hem de daha fazla insana ulaşabilmek için yeni programlar üretiliyor şu anda. Bir diğer konu da tabii bina risk tespit çalışmaları özellikle basından da takip edildiği üzere hızlı tarama yöntemi İstanbul Teknik Üniversitesiyle ortak çalışılmış bir yöntem. Yöntemin ismini şu anda hatırlayamadım. Hızlı tarama yöntemi diye özetleyebileceğimiz bir yöntemle binaların mevcut durumunun 6306 sayılı kanun uyarınca yapılan bina incelemesinden farklı olarak sonucunda bir işte riskli bina etiketlenmesi gerçekleştirilmeden insanlarla binalarının durumlarını paylaşabilmeyi hedefleyen bir çalışma. Fakat tabii binaların durumun tespiti insanlarda şu anda bir deprem öncesi diyelim Maraş Depremleri öncesinde ciddi bir acaba işte riskli bina ilan edilirse “evsiz kalır mıyım, ne yaparım, ne ederim?” gibi düşüncelerden dolayı yaklaşık işte 110 bin bina ziyaretinden 30 bini ancak bu incelemeyi kabul ettiğinden ve bu incelemeyi yaptırdığını görebiliyoruz. Fakat bu rakamlar ve hızlı tarama yöntemi talepleri özellikle Maraş Depremleri’nden sonra ciddi miktarda artmış durumda ve bu konuda İBB sadece tek bir kurum olarak değil, tüm ilçe belediyelerini, İnşaat Mühendisleri Odasını da bu sürecin bir parçası hâline getiriyor şu anda. Dolayısıyla sessiz kapasitesini arttırmaya ve daha taleplere yanıt vermeye çalışıyor. Buradan da gördüğümüz gibi 30 bin binanın yaklaşık 13-14 bini riskli sınıfta binalardan oluşuyor. Bu yapılan tetkikler sonucunda E ve D sınıfı olarak ifadelendirilen. Tabii bunları tespit etmek yetmiyor. Bunları dönüştürebilmek için özellikle %0 deprem güvenliği oranına sahip olduğu tespit edilen 1525 bina için ilk etapta kendi kendine çökme ihtimali bulunan bu tespitlerde sadece 318 adet bina var ve bunu tespit ettikten sonra sizin tabii ki insanlara bir çözüm önerisiyle de gitmeniz gerekiyor. Kendi başlarına bırakamazsınız. Bu aynı zamanda o binaların yıkılması sadece içerisinde bulunan insanlar için değil kentin yaşaması çevresindeki insanlar vesaire herkes için risk oluşturmakta dolayısıyla bu konuda kira yardımı ve kredi faiz desteği programları açıklanmış vaziyette. Deprem öncesinde Meclise sunulmuş bir öneri bu. Yaklaşık bir hafta önce İstanbul Büyükşehir Belediyesine oy birliğiyle çıktı ve bunun finansmanı Belediyenin 2023 bütçesinde tanımladığı, bu iş için ayırdığı 2.9 milyar TL’lik bütçeden karşılanacak vaziyette. Burada maliklere, kiracıya ve hâlihazırda bağımsız birimlerde yaşamayan yani bu dönüşüme konu olacak bağımsız birimlerde yaşamayan maliklere belirli oranlarda kira yardımını öngören gerçekleştirilecek bir yaklaşım aynı zamanda kredi faiz desteği ile bu binaları işte kendileri dönüştürmek isteyen özellikle kriterleri var tabii ki başvurusu için. Birincisi, Kiptaş üzerinden “İstanbul Yenileniyor Projesi” ile bu başvuruların yapılması ve yapı içerisindeki tüm maliklerin, kiracıların, paydaşların bu konuda anlaşmış olması gerekiyor. Bunu gerçekleştirdiyseniz ve hane geliriniz, 2 asgari ücretin altındaysa aylık hane geliriniz, buna başvurabiliyorsunuz ve bankadan çekeceğiniz kredinin yaklaşık 1 milyon limiti var bunun. 1 milyon TL’lik dönüşüm kredisinin faizini 10 yıl boyunca İstanbul Büyükşehir Belediyesi üstleniyor. Yaklaşık işte bu da işte 1 milyona 1 milyon 700 bin geri ödemesi ortaya çıkıyor ve bu 700 bin liralık kısmı İstanbul Büyükşehir Belediyesi kendi kamu bütçesinden yani hepimizin ödediği vergilerle ortaya çıkan bütçeden karşılıyor. Tabii krediyi çeken kişi de, kişiler de sabit bir geri ödeme yapmak durumundalar burada 10 yıl boyunca. Tabii bu hızlı tarama

yöntemiyle tespiti yanında tüm İstanbul'u çeşitli kriterlerle, göstergelerle tarayan hem işte yapı sınıfları, yapı yaşları, yapıldıkları dönemler özellikle, bir de diğer bütünleşik risk dediğimiz katmanları da içeren bir yöntemle hem interpolasyon yöntemi istatistiki yöntemler de kullanılarak ortaya bir risk analizi bina hasar tespiti çalışması ortaya çıkıyor. Bunun içinde ne yazık ki İstanbul'da ekranda görmüş olduğunuz rakamlar belki de düşük rakamlar ama en az 90.000 ağır ve çok hasarlı binanın olacağı, 170.000 de orta hasarlı binanın olacağı ortaya çıkıyor. Burada tabii yine çeşitli kabullerle ortaya konulan rakam yaklaşık bu binalarda 4.5 milyon insanın yaşıyor olabileceği ya da biraz daha düşük olabilir. Bu kadar bir nüfusun ilk aşamada barınma ihtiyacı ortaya çıkacak. Bu barınma ihtiyacı da geçici barınma alanlarıyla tabii ki karşılanmak durumunda kalacak. Bu rakamları bizim deprem olmadan önce en en aza indirmemiz gerekiyor ki deprem sırasında ya da sonrasında işte yönetemeyeceğimiz boyutlarda olmasın durum. Bunun yanında tabii hem işte toplumun yaşadığı binaların yanında hizmet verenin, hizmet binalarının da incelenmesi süreci gerçekleştirilmiş. 88 yapı incelenmiş İstanbul Büyükşehir Belediyesinin hizmet binaları içerisinde ne yazık ki sadece 47'si bu testi geçmiş. 41'i kötü durumda bu açıdan geri kalan 100 adet binanın da incelenmesine başlanmış vaziyette. İstanbul Otogarı'nın uygunluğu incelenmiş. Ataşehir ve Bayrampaşa hal binalarının incelenmesi planlanıyor 2023 yılı içerisinde. İSKİ'ye ait hizmet binaları, lojmanları vesaireler hatta lojmanları içerisinde 58 adet daire tamamen tahliye edilmiş vaziyette. Bazı bloklar içerisinde güçlendirme çalışmaları başlamış vaziyette. Burada tabii güçlendirme ve yenileme amaçlı yapımlar imalatları içinde 1.11 milyar TL bütçe oluşturuldu. Bu sadece İBB'nin tasarrufundaki yapılar için bunun haricindeki konularda neler yapılıyor? İşte kentsel dönüşüm ve sosyal konut projeleri burada toplamda 49 proje üretilmiş vaziyette. Bunların yalnızca 11 tanesi tamamlanmış vaziyette, yapımı devam eden 8 proje var. Temeli atılan 11 proje var. Geriye kalan 21 proje ise henüz proje aşamasında projelendiriliyor. Bazıları bitmiş vaziyette tabii ki hayata geçirilmeyi bekliyor. Burada toplamda elde ettiğimiz bağımsız birim yaklaşık 23.000 civarında. Burada basit bir hesap yaparsak 70-75 bin kişinin ancak dönüşüm ihtiyacı karşılanabiliyor. Buradan da yine başta söylediğimiz öneriye geri dönmemiz gerekiyor. Burada İBB'nin kendi bütçeleriyle kendi hatta yasal olanaklarıyla yapabileceği şeyler biraz sınırlı. Bunu o yüzden hem Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığıyla diğer finans kuruluşları ve sigorta kuruluşlarıyla beraber gerçekleştirilmesi gerekiyor. Burada Kiptaşın özellikle bu dönüşüm projelerini daha çok gerçekleştiren Kiptaş, devam eden 7 projesi, planlanan 7 ve 4 adet sosyal konut ve kaynak geliştirme projelerinin konumlarını görüyoruz kentte. Kent merkezi içerisinde daha çok yapılaşmış alanın içerisinde planlanan projeler olduğu, gerçekleştirilenlerin daha doğrusu devam eden projelerin biraz daha özellikle 2. Çevre Yoluna yakın bölgelerde ve biraz daha çeper noktalarda olduğunu görüyoruz, ama mesela şu anda Büyükçekmece Beylikdüzü'nde bulunan "Kırlangıç Evler" projesinden de bahsedebiliriz. Bu basında da sıkça karşımıza çıkan bir proje. Çok uzun sürelerdir gündemde olan fakat bir türlü anlaşma sağlanıp hayata geçirilemeyen bir projeydi. Burada tabii Kiptaş ciddi bir şey yaparak, süreci yöneterek ve İBB de bu işin içine girerek daha önce İBB bu işin içerisinde ne yazık ki yoktu. Çözülmüş ve şu anda bitmek üzere olan bir dönüşüm projesi. Çok ciddi bir toplu konut alanının çok riskli bir toplu konut alanının dönüşümü örneği. Dolayısıyla insanları, toplumu bu tip projelerin hayata geçirilmiş örnekleriyle bilgilendirmek ve ikna etmek gerekiyor. Bu projeler o anlamda ciddi örnekler olarak göstermemiz gerekiyor. Riskli Alanlar 6 adet İBB'nin önerdiği ve önerdiği rezerv alanlar da 4 proje, 2 plan çalışması gerçekleştiriliyor. Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Alanları olarak yine 5 proje gerçekleştiriliyor. Plan ve Kentsel Tasarım Çalışmalarında 6 proje ve İstanbul genelinde de 3 proje yürütülüyor şu anda. Toplamda proje alanı yaklaşık 270 hektar, toplam bağımsız birim sayısı az önce paylaştığım gibi 23.000'i geçmiş ve toplam yapı sayısı olarak 4200 civarında yapı. Bu tabii tüm İstanbul'daki yapı sayısı 1 milyon 200 bin düşündüğümüz zaman oldukça küçük miktarda sayılar fakat süreç olarak yani geçmiş dönemde yaklaşık yıllık toplam yıkılan dönüştürülen bina

sayısı 67 iken, yeni dönemde yıllık ortalama 293 yıkım ve dönüşüm gerçekleştirilebiliyor şu anda. Bu rakamı çok daha yukarı çıkarmamız gerekiyor. Fakat bunun içinde tabii ki hem yasal düzenlemeler hem de yeni politika araçları ve finansman araçlarını geliştirmemiz gerekiyor. İşin hazırlık boyutundan deprem gerçekleştikten sonraki afet yönetimi boyutuna geldiğimizde de toplamda geçici barınma alanları gündeme geliyor. Bu konudaki yetkili AFAD fakat İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak da AFAD ve Jandarma Komutanlığına bu konuda teknik destek veriliyor. Bu acil toplanma alanlarının konumlarının belirlenmesi, geçici barınma alanları önerilmesi, belirlenmesi konusunda bu son rakam 5636 adet acil toplanma alanı var. Fakat biz bunu son dönemde tekrardan üzerinden geçerek tespit ettiğimiz de karşılaştığımız şey şu; İstanbul'un yaklaşık 960 civarında mahallesi var. Bu mahallelerin 360 civarındaki kısmında kişi başı 1.5 m² standardının altında toplanma alanı, acil toplanma alanı olduğunu tespit ettik. Bu da ciddi miktarda eksiklik olarak karşımıza çıkıyor. Bizim bu alanları da yaratmak için kentsel dönüşümü ciddi bir araç olarak kullanmamız gerektiği ortaya çıkıyor. Yani kentsel dönüşüm sadece mevcut binaları daha da büyüterek, daha da fazla imar hakkı vererek yapmamız gereken bir şey değil. Aynı zamanda içerisinde acil afet sırasında kullanılacak acil toplanma alanı, afet olmadığı zamanda açık ve yeşil alan olarak kullanılacak alanları bir an önce üretmemiz gerekiyor. Bu proje içerisinde bunlar belki de başat birimler olarak değerlendirilmesi gerekiyor. Dolayısıyla da ciddi bir hesap kitap işinin bunun içerisinde olması gerekiyor. Zaten yaşıyoruz bu süreçte. İstanbul Yenileniyor Projesi bahsetmiştim. İşte bu zamana kadar 167.000 -170.000 civarında bağımsız birin için teklif başvuru yapıldı. Bu da yaklaşık 170.500 bin civarında insanı etkileyecek bir başvuru sayısı, çok ciddi bir başvuru. Burada tabii bu başvuruyu siz herhangi bir müteahhitlik firmasına da yapabilirsiniz. Yani onlarla çalışmak isteyebilirsiniz, ama burada hem Kiptaş hem İstanbul İmar A.Ş.'nin, Bimtaşın teknik imkânlarını kullanarak ve işte kredi alınmasındaki garantörlük vesaire gibi konularda bir fayda sağlıyor bu yöntem. Fakat burada da tabii ki de yapı içerisindeki diğer komşularınızla yakınlaşmanız gerekiyor. Bu konuda da destek veriliyor anlaşma konusunda. İstanbul'da da kentin dört bir yanından bu başvuruların geldiğini görüyoruz özellikle merkez bölgelerden. Tabii bu çalışmaların yanında aynı zamanda anket çalışmaları da yapılıyor. "Deprem Seferberlik Planı" çalışması 2019 yılında başlamış vaziyette. Fakat son dönemde tekrardan bu gündeme geldi ve birinci sıraya çıktı diyelim. Arka tarafta yürüyen bir çalışma vardı. Fakat bu yapılan çalışmaların halkla paylaşılması konusu da gündeme geldi. Yine dediğim gibi AFAD'a acil toplanma ve geçici barınma konusunda destek veriliyor. Hem hazırlık çalışmaları hem de eylem planı çalışmaları takip koordinasyonu konusunda da AKOM bileşeni yardımcı oluyor. Deprem parklarına dönüşüm uygulaması gerçekleştirildi. Ataşehir Deniz Gezmiş Deprem Parkı ve Topkapı Deprem Parkı Uygulamaları ilk uygulamalar bunlar oldu. Özellikle son dönemdeki şeyden sonra artık kent içerisindeki diğer parkların da belirli altyapı eklemeleriyle afette hazır parklar, açık alanlar olarak hatta meydanlarda da aynı şeyler çalışılıyor şu anda. Bu konuda hazırlanması ve hayata geçirilmesi gündemde. Müdahale Hazırlığı ve Risk Yönetimi Kapasitesi başlığında yine daha önce bahsettiğim; erken uyarı, hızlı müdahale ve yer bilimsel çalışmaların yanında bir de lojistik konusu tabii ki ciddi önem arz ediyor. Burada İBB'nin lojistik altyapısı belli bir kısmını karşılamak ama bu konuda en azından planını yapıp, konumları belirleyip ve oralarda en azından birkaç gün yetecek tedariki sağlayacak altyapıyı ve planı, eylem planını kurgulamakla yükümlü İstanbul Büyükşehir Belediyesi. Bunun içinde özellikle son zamanlarda mesela Cebeci'de bir lojistik merkezi inşaatı tamamlandı ve açıldı. Alibeyköy'de lojistik merkezi, Tuzla'da inşaatlar sürüyor. Arnavutköy'de de özellikle yani bu dönemde ekonomik anlamda bir ihtiyaçmış gibi gözükten şey Halk Ekmek Üretim Merkezinin özellikle afet sonrasında ve yaşadığı dönemde ciddi bir ihtiyacı karşılayacağı öngörülüyor. Burada tabii lojistik için sizin yollara ve erişim güzergâhlarına ihtiyacınız var. Bu alan güzergâhlar üzerindeki sanat yapılarının da elden geçirilmesi, yenilenmesi projeleri de hâlihazırda devam ediyor. Bazıları da hayata geçirilmiş ve

uygulanıyor bunu kent genelinde görebilirsiniz. İletişim ve veri güvenliği konusunda da İBB özellikle Bilgi İşlem Daire Başkanlığı kapsamında İSKİ ve İgdaşın da yaptığı çalışmalar mevcut. Afet Bilgi Sistemi ABİST gibi kullanıcıların doğrudan birbirleri arasında gerçekleştirdiği veri paylaşımıyla çalışan sistem, işte erişim sistemlerinin kesilmesiyle doğrudan Bluetooth veya WİFİ ağı üzerinden bir Mesh Network Çevrimdışı Haberleşme yöntemi kentin bütün bilgi teknolojileri hizmetlerinin en az kayıpla tekrar çalışabilmesi için bir “Felaket Kurtarma Merkezi Projesi” mevcut. Bunlar aslında birbirinden bir yeri birkaç tane felaket kurtarma ekibi ismiyle yapı mevcut. Yenileri de gündemde gibi böyle özellikle iletişim ve veri güvenliği alanında çalışmalar mevcut. Kurumsal dayanıklılıkta yine AKOM’un modernizasyonu, yüksek çözünürlük ve doğrulukta tespit ve müdahale ekipmanları olarak “İnsansız Hava Aracı ve Drone Projeleri” mevcut. Mobil Çağrı Merkezi Tır ve Motorize Çözümler, özellikle kesintisiz iletişimi sağlamaya yönelik tedbirler olarak gerçekleştiriliyor. Şimdi tabii bütün bunların yanında bir de öneri politikalar yani İBB tabii ki bir politika ne denir yasa yapıcı kurum değil, bir icracı kurum, yerel yönetim organı fakat bir taraftan da Türkiye’de ciddi kapasitesi olan, ciddi bir hükmü olan ve dış dünya üzerindeki bütün problemleri de bir şekilde kentte karşılaşılabilen bir kurum. Bunlara çözüm üretmekle yükümlü bir kurum dolayısıyla bu konuda politika geliştirme konusunda da öne alması gereken bir kurum. Burada önerdiği politikalar arasında İstanbul Deprem Planlama ve İcra Kurulunun kurulması ve Dönüşüm Destek Ofislerinin yanında bir aslına bakarsanız daha üst ölçekte bir yerel yönetim reformu öneriliyor İBB tarafından. Bu bütün Türkiye’de uygulanması gereken bir reform olacak tabii ki. Çünkü bu yasalarla belirlenebilecek çalışmalar bunlar. Burada bir kere toplumsal adalete yönelen bir vergi ve bölüşüm politikası öneriliyor. Buradaki en önemli şeylerinden biri bu gerekçelerinden biri kent üzerinde ne yazık ki yani Türkiye’de yaşadığımız bir gelir adaletsizliği, gelir paylaşım modelindeki sıkıntısı sebebiyle tüm bazı insanların onlarca konutunun boş durduğu belki de yatırım amaçlı konut gibi şeylerin olmasının yanında bazı insanlar da kiralık konut bulamama, bunu karşılayamama, karşılanabilir konut miktarının çok düşük olması ya da hiç olmaması bu son dönemde karşılaştığımız sorun. Bunların bir şekilde vergileme yöntemleriyle çözülmesi öngörülüyor. Bu konuda da yerel yönetim yönetim reformu kapsamında yerindenlik ve yerel özerklik ilkelerine dayanarak, bu ilkeler Avrupa Birliği mutabakatında da olan ilkeler. Yerelin mali kapasitesinin ve karar mekanizmalarının güçlendirilmesini içeriyor. Ve yerelin kendi ihtiyaçlarına uygun vergilendirme kararları alabilmesini öngörüyor. Yatırım amaçlı gayrimenkul edinimi, kısa vadeli konut satışları ve uzun süre boş kalan konutlara ek vergi düzenlemelerinin konulması. Özellikle kentsel alanda değer artış payı, değerli gayrimenkul vergisi gibi kaynakların deprem yenileme fonu ve konut geliştirme fonuna aktarılması gibi konular gündemde. Boş konutların yeniden kullanılması için mali teşvik ve İstanbul Konut Ofisi niteliğindeki yeni kurumsal aktörlere yetki ve bütçe devrini öngören bir yerel yönetim reformu çalışması mevcut. Bunun yanında İstanbul Planlama Ajansı çalışması olarak “Vizyon 2050” çalışmasının afetlere hazırlık ve afetlere karşı dayanıklılık konularında da politika önerileri var. Buradaki politika önerileri bir önceki slaytta bahsettiğim politika önerilerini karşılıyor, birbiriyle konuşan öneriler tabii ki bunlar. Yine İstanbul Konut Ofisi, Deprem Yenileme Fonu, kiralık ve sosyal konutları içeren, veriye dayalı, kapsayıcı ve bütüncül bir konut politikası geliştirilmesi. İstanbul’da oluşabilecek tüm afet risklerine karşı kentsel altyapı sistemlerinin uyum kapasitesinin artırılması, toplumsal ve bireysel sağlık risklerinin önlenmesi gibi politika önerileri bu kapsam da değerlendirilebilir. Sonuç olarak en başta söylediğim şeye geri gelirse, merkezi yönetim ve yerel yönetim iş birliği, kamu yönetimi reformuyla ortaya çıkacak deprem seferberliği ve bunun bileşenleri olarak merkezi yönetim, büyükşehir belediyesi, ilçe belediyeleri, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve vatandaşın oluşturduğu bir konsey, kurul ve tabii ki tüm bu işleri yapabilmek için finansmanı sağlayacak bir kaynak seferberliği gerekiyor. Bunları yapmak içinde tabii ki yasal düzenlemeleri hayata geçirmek gerekiyor. Burada tabii hem bakanlık hem büyükşehir

belediyelerinin ciddi boyutta büyük aktörler olduğunu bilmek gerekiyor. Biz peki bu son süreçte deprem seferberlik ve eylem planı sürecinde İstanbul Planlama Ajansı olarak ne yapıyoruz? dediğimizde bizim Deprem Bilim Kurulu adında bir bilim kurulumuz var. Dolayısıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesinin hem yapa geldiği hem de öngördüğü, planladığı eylemlerin bu konu başlığı altında Deprem Bilim Kurulu tarafından incelenmesi ve bazı revizyonlarının önerilmesi gibi bir sürecin yönetilmesi gerekiyor. Burada İBB'nin devam eden projelerinin takibi bir iş, Deprem Bilim Kurulu ile iletişim bir iş, bu işin sekreteryası, mevcut eylemlerin ihtiyaca göre güncellenmesi, eylemlerin mevcut ve ilerleme durumlarının raporlanması yani takibi ve bütün bu eylemleri İstanbul'un geneliyle hem halkla hem kurumsal paydaşlarla paylaşılmasını İstanbul Planlama Ajansı olarak üstlenmiş durumdayız. Bunun için önce çerçeve yaklaşımı belirlendi. 15 Şubat'ta bir deprem bilim üst kurul toplantısı yapıldı. İçerik çalışmasıyla beraber 25 Şubat'ta deprem bilim üst kurulu ve çalışma grupları toplantısı yapıldı. Aynı gün istanbulgucleniyor.ibb.istanbul web sitesi açıldı ve 1 Mart'ta da Deprem Seferberlik Planı lansmanı yapıldı. Şimdi de Deprem Eylem Planı çalışmaları süreci içerisindeyiz ve bu planın açıklanması konusu da bu ayın içerisinde gerçekleşecek diye tahmin ediyoruz. Yani biz bu kapsamda çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Dediğim gibi faz I, birincisi eylemlerin oluşturulması, güncellenmesi, ikincisi de bu paydaşların koordinasyonu. Paydaşların koordinasyonu dediğimiz konu; İstanbul Büyükşehir Belediyesi yaklaşık yani 80 binden fazla çalışanın olduğu devasa bir kurum ve yaklaşık işte 16 milyondan fazla insanın yaşadığı bir şehri yöneten devasa bir kurum. Dolayısıyla birçok bileşeni var ve bu bileşenlerin birbiriyle koordinasyonu da ciddi bir iş. Özellikle bu konu başlığı altındaki tüm eylemleri bir araya getirip, bunları birbiriyle konuşur hâle getirmek de önemli bir iş olarak karşımızda duruyor ve bu eylemlerin kaynakları da ekranda görmüş olduğunuz yerlerden geliyor. Yani başkanın vaatleri var. 25 Şubat Çalıştayında gelen eylem önerileri var. Onlara gelen görüşler var. Mevcut eylemler var. Deprem Bilim Kurulunun kendi yaptığı öneriler var ve icra birimlerinin önerileri var. Yani bu büyük yapının içerisinde bir de dışarıdan gelen paydaşların da işin içerisine katıldığı ciddi bir eylemler havuzu var. Bu eylemler havuzu şu anda yaklaşık sayısı işte 150'yi aşkın vaziyette. Bunu AFAD'la da AFAD'ın ürettiği il risk afet planları içerisindeki İBB'ye tanımlanmış eylemleri de kattığınızda yaklaşık 250'ye yakın eylemden bahsediyoruz. Bunların bir an önce hayata geçmesi ya da hayata geçenlerin takibinin yapılması konusu İstanbul Planlama Ajansının görevi olarak karşımıza çıkıyor. Bunların içerisinde tabii biz bunları grupluyoruz. Belirlenen 7 tane boyut var. Mühendislik, mimari & şehircilik, lojistik, sağlık, ekonomi, yönetsel & hukuki bileşenler ve toplum bileşeni teması başlıkları altında topluyoruz. Ve belli hedefler içerisinde tabii ki bu şeyler gerçekleşiyor. Eylem durumlarını, vadelerini hatta bütçelerini dahi üst üste koyarak bir çalışma gerçekleştiriyoruz diyerek sunumumu burada bitiriyorum. Teşekkür edeyim.

Özgen Osman Demirbaş: Gökçer Bey, çok teşekkürler aslında özellikle İstanbul'da yaşayanlar için çok önemli bilgileri birinci ağızdan dinlemek önemliydi. Tabii çok bilmediğimiz önemli detaylarla birlikte biraz ürkütücü bilgiler de aldık aslında sizden şimdi. Yani bunu aslında hepimiz biliyoruz, ama duymaktan mı çekiniyoruz, duymamayı mı tercih ediyoruz çok emin değilim. Bu süreç içerisinde özellikle hızlı tarama ve kentsel dönüşüm sürecinde olan birçok kurum ve kişiyle yakın temastayım. İşin ne kadar zor olduğunu biliyorum. Özellikle maliyetlerin çok yüksek olması, ev sahiplerinin doğal endişeleri, tavırları bu işi daha da büyük çıkmaza sokuyor gördüğüm kadarıyla. Yalnız sunuşunuzda benim en endişe ettiğim, beni en çok korkutan kısımlardan biri olası büyük bir İstanbul ya da Marmara depreminde 260 bine yakın orta ve ağır hasarlı bina yaklaşık 4 milyon 750 bin kişilik bir tahminden bahsettiniz. Bu noktada İstanbul'un mevcut yoğunluğunda ne yapılırsa yapılsın çok endişe verici yani bu deprem sonrası, olası bir deprem sonrası bu 260 bin binanın olduğu bölgede erişmek, müdahale etmek, çalışma yapmak, insanları toplanma alanlarına sevk etmek. Umuyorum ki bu büyük depremi yaşamadan önce İstanbul bu

konuda gerekli adımları atabilsin. Benim şimdi eminim herkesin soruları var, ama ben tabii burada bir öncelik kullanacağım müsadresiyle dinleyicilerin. Aslında İstanbul Planlama Ajansının doğrudan sorumluluğu olmayan hatta belki de muhatabı siz olmayan bir soru yönelteceğim size. Yani aslında görüşünüzü merak ediyorum 2 konuda. Birincisi, bu hep tartışılıyor ve İstanbul emsal büyük şehirlerle de karşılaştırılarak sonuç olarak afet eylem planında öncelikli olarak İstanbul'un, ifade tam da doğru mu emin değilim, ama seyreltilmesi yani daha doğrusu yoğunluğunun, nüfus yoğunluğunun azaltılması. Bunun için en başta İstanbul'da öbeklenmiş sanayinin de Anadolu'ya yayılması gibi birtakım söylemler, iddialar, öneriler var, ama bu ne kadar mümkün olur emin değilim. İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul Planlama Ajansı bunun neresinde duruyor bilmiyorum. Bir bu konuyla ilgili görüşlerinizi merak ediyorum. İkinci olarak da, bu yine son 6 Şubat'ta yaşadığımız Kahramanmaraş merkezli depremlerden sonra yeniden aslında geçen sene İzmir Depremi'yle başlamıştı, ama o çok çabuk geçti zaten çok büyük bir deprem değildi. Oradaki 30 tane binaydı hatırladığım kadarıyla genelde hep ihmal yüzünden depremin büyüklüğünden daha çok insan ihmali yüzünden ortaya çıkmış felaketlerdi. Kahramanmaraş merkezli depremde de bunları yaşadık, ama bunun haricinde kaçınılmaz felaketleri de yaşadık. Yani aslında hiç yıkılmayacak binalar etrafındaki binaların sarsıntıları ve darbeleriyle aslında ne kadar iyi de yapılsalar bu uzun süre süren depremde duramadı. Şimdi bununla birlikte kamuda şöyle bir tartışma başladı hem kamuda hem basında hem konuyla ilgili devlet ya da STK birimlerinde. AFAD'ın üzerinde ya da AFAD'ın dönüştüğü bir bakanlık yani bir deprem bakanlığı ya da bir afet bakanlığı bu yani neyi değiştirebilir? Böyle bir bakanlığın olması bizim açımızdan neler getirir neler götürür, olabilir mi? Bir de bunu çok merak ediyorum. Bu 2 soruyu size yönlendirmiş olayım Gökçer Bey.

Gökçer Okumuş: Teşekkür ederim. İkisi de gayet güzel sorular. Yani seyreltilmek nüfusun azaltılması değil de nüfus yoğunluğunun azaltılması. Nüfus yoğunluğunu azaltmak demek İstanbul'daki mevcut il sınırları içerisinde daha düşük yoğunluklarla, daha yayılmacı bir politikayla yaymak değil, bizim İstanbul'un nüfusunu düşürmemiz gerekiyor. Yani bunu biz düşürmezsek kendi politikalarımızla bölgesel ve ülkesel ölçekteki politikalarımızla ve yatırımları konumlandırırken yapacağımız şeylerle, işlerle bunu yapamazsak zaten deprem kendiliğinden bu işi yapacak, yapıyor da görmüş olduğunuz gibi insanlar mecburi göç etmek zorunda kalıyorlar ki özellikle bu Maraş Depremleri'nden sonra İstanbul'dan imkânı olanlar göç etmeye başladılar. Ya İstanbul'un içerisinde daha kırsal alanlara taşınmaya çalıştılar ya da çok ciddi mesafeler katederek daha uzaklara gittiler. Belki yurt dışına bile bu şeyin içerisinde aldılar. Yani burada tabii ki İstanbul'un nüfusunun bir şekilde azaltılması lazım! Bu boyutta bir yığılmanın yani İstanbul'u bir şehir değilde bir yığılma olarak ifade edersek yönetilmesi bu altyapıyla ne yazık ki çok çok mümkün değil. Bir de yani senelerin birikmişliği var bu şeyin üzerinde. Yani bu yapıdan çok daha büyük bir yapı olan Tokyo yaklaşık 30 milyon civarında bir nüfusu var ve Japonya'nın depremselliği herkes tarafından bilinen bir şey. Kimse Japonya'yı tahliye edelim, nüfusunun azaltalım diye bir yaklaşım getirmiyor. Çünkü ona göre yapılaşmış vaziyette. Yani biz nüfusu azalttıktan sonra kentsel dönüşümü gerçekleştirdikten sonra belki yeniden aynı nüfusa erişebiliriz belki ama şu anda ne yazık ki bu işleri gerçekleştirmek için dahi bir yeniden konumlandırma relokasyon gerekiyor yani. Bunu kentin içerisinde de yapmamız gereken noktalar var. Yani bizim kentsel dönüşüm projelerini yaparken de insanları bir yerden bir yere taşımamız, onlara bu imkânı sağlamamız gerekiyor. Ya bu imkânı işte yine piyasanın sağlamasına bırakacağız ama bu olmayacak ya da çeşitli işte planlama araçlarını ortaya koyacağız kentsel dönüşümün gerçekleştirilmesi için. Geçen gün ilçe belediyeleriyle yapılan bir toplantıda Genel Sekreter Yardımcımız Buğra Gökçe'nin açıkladığı bir şey vardı, oran vardı çok dikkate çekici. Mesela hepimiz plancılar olarak ada bazında dönüşümü öneririz, öneriyoruz çünkü işte bina bazında tek

parsel bazında değişimlerin, dönüşümlerin ortaya koyduğu sonuçlar ortada yoğunluğunda yükselmesi zaten mevcut yoğunluğun işleyemediği bir kentte daha fazla yoğunluğu, mevcut işte donatıların yetmediği bir kentte daha eksikliğe sebep olacak yoğunlukları yüklediğimiz bir dönüşüm modelinden ada bazında dönüşümleri yapmak için imar planlarında işte çeşitli bonus imarlar öngörülüyor. Fakat bu İstanbul genelinde bu bonus imarlardan faydalanma oranı sadece %2 imiş. Bu planlama araçlarının da ne yazık ki işleyemediğini ve sebebinde bina bazında anlaşılamayan bir topluluğun ada bazında nasıl anlaşacağı sorununun ortaya çıkması. Yani bu sadece yapılaşma ve şey sorunu değil, finansman sorunu değil. Aynı zamanda bir toplumsal güven sorunumuz var. Fakat bu toplumsal güven sorununu da aşabilmek için ciddi yasal altyapılar, ciddi bu yasal altyapıyı uygulayan ve sonuna kadar uygulayan kurumlara ve yönetici profiline ihtiyacımız var ki halk bu işin içerisine kesinlikle güven duyarak ben bu işin içerisine girdiğimde elime geçecek şey bu, ödeyeceğim şey bu, katlanacağım şey bu, zorluk bu ama sonunda da bu kadar zaman sonunda ben güvenli bir konutta ve kentsel çevrede yaşayabileceğim duygusunu hissettiren bir yapının kurulması gerekiyor. Bunlar tabii ki zaman alacak. Yani ama bu belki de anaokulundan başlayan eğitim sürecinin de bir parçası hâline getirilmesi gerekiyor. İkinci sorunuza hatırlamıyorum. Neyse...

Özgen Osman Demirbaş: AFAD, AFAD'ın üzerinde bir bakanlık AFAD'ın dönüştüğü bir afet, deprem bakanlığı sorusuydu.

Gökçer Okumuş: Evet. AFAD konusunda da mesela yine aynı çalıştay içerisinde verilen şöyle bir örnek vardı. Büyükçekmece Belediyesinin işte afetle alakalı birimini yöneten eski bir subay olan birinin söylediği şey vardı. AFAD'ın personel sayısı 6000 ve 6000'nin çok düşük bir kesimi arama kurtarma personeli geri kalanı gerçekten masabaşı memur olarak çalışıyor ve kapasitesi ne yazık ki hayal edildiği gibi gelişmemiş vaziyette. Dolayısıyla bir de şöyle bir şey var tabii İçişleri Bakanlığına bağlı bir yapı dolayısıyla yerel yönetim pratiklerini ya da kentsel mekâna yaklaşım biçimleri açısından biraz zayıf kalıyor. Dolayısıyla şimdi tabii bunu afetleri oluşturan kaynağa erişebilen ve onun yaşam biçimini özümsemiş bir bakanlıkla beraber çalışan bir sistemin kurulması gerekiyor. Bu da ne yazık ki şehircilik ve afet bakanlığı olarak karşımıza çıkıyor. Biz orman ve afet bakanlığı kuramayız gibi dolayısıyla şehircilik ve afetin yani sorunun sebebi ve sonucunu aynı bakanlık içerisinde değerlendirip, o etkileşimi ve koordinasyonu sağlayacak yapının, tabii bir bakanlık yapısının da bütçesinin vesairesinin çok daha büyük olabileceğini düşündüğümüz zaman böyle bir yapının kurulması ve bunun alt birimlerinin tüm kentlere yayılması açısından ciddi ve şey bir öneri yani mantıklı bir öneri olduğu gözüküyor.

Özgen Osman Demirbaş: Peki çok teşekkür ediyorum Gökçer Bey. Sanıyorum Rüksan Hoca'nın bir sorusu var. Chatten yazmış ama ona sözü verelim. Belki doğrudan yöneltmek ister. Rüksan Hocam,

Rüksan Tuna: Merhaba. Çok teşekkür ediyoruz, çok değerli bilgiler verdiniz. Not aldım herşeyi özellikle öneri politikalarınızı doğrusu çok çok takdir ettim. Büyükşehir Belediyemizin çabalarını çok takdir ediyoruz. Zaten seviyorduk daha da fazla sayenizde güven duymaya başladık. Bu Vizyon 2050 ile ilgili olarak 3 başlıkta topladınız. İşte; merkezi yönetim, seferberlik ve kaynak seferberliği. Bu arada kaynak konusundaki görüşlerinize çok katılıyorum. Seferberlik bütün toplum kesimlerini kapsamaya çalışmışsınız. Burada görüyoruz ki üniversiteler ve meslek odaları iş birliği çok çok gerekli yani onları acaba sivil topluma mı dâhil ettiniz yoksa ayrı bir mesaj verdiniz mi? Ayrı bir başlıkta ya da sırtımızı dayayacağımız, birlikte çalışacağımız insan teknik eleman olarak şeyi katkıda bulunacak olan bu 2 kurumu, meslek odaları bir ve akademia üniversite iki ayrı başlıkta

değerlendirmenizi kale almanızı dilerdim. Onu hatırlatayım dedim. Yine çok teşekkür ediyoruz. Gerçekten çok mutlu olduk dinlediklerimizden çok notlar aldım. Ağızınıza sağlık.

Gökçer Okumuş: Doğru haklısınız. Ben teşekkür ederim. Şöyle aslında yanıtlamak isterim bu konuyu. Üniversiteler özellikle Deprem Bilim Kurulu içerisinde akademiden paydaşlar mevcut. Şey konusunda da yani oradaki maddelerin içerisine yazılmamış ama tabii ki bu işin bir parçası, önemli bir parçası özellikle Vizyon 2050 süreci içerisinde yapılan tüm çalışmalarda, çalıştaylarda, paydaş çalışmalarında, ortak akıl çalışmalarında da akademi ve sivil toplum örgütleri, meslek kuruluşları tamamen bu paydaşları içerisinde yer alıyor, aldılar, alacaklar da. Mesela şey konusunda bilgi tarama yöntemi konusunda da ciddi bir paydaş olarak şu anda şey İnşaat Mühendisleri Odasıyla çalışılıyor. Yani bunu sunumda da ifade ettim diye hatırlıyorum. Diğer meslek odalarıyla da tabii ki bu konuda çalışmalar devam ediyor. Ama bunlar hem İstanbul Planlama Ajansı çatısı altında devam eden çalışmalar hem de İstanbul Büyükşehir Belediyesinin zaten hâlihazırda bulunan kurumsal yapı içerisinde bir sürü konuyla ilgili çalışan Daire Başkanlıkları, Genel Sekreter Yardımcılıkları var daha üst ölçekte. Bunların içerisinde bu çalışmalar zaten meslek odaları ve akademiyle beraber gerçekleştiriliyor. Yani hiçbirisi kendi iç personeliyle gerçekleştirilen çalışmalar değil.

Özgen Osman Demirbaş: Evet, teşekkürler Gökçer Hocam. Evet, Rüksan Hocam da teşekkür ediyor. Rüksan Hocam soru içinde teşekkür ederiz. Yavaş yavaş da katılımcılar gitmeye başladılar ama hâlâ dinleyen katılımcılarımız var. Soru varsa alalım konuğumuz hazır bizimleyken. Pekâlâ galiba soru yok. Zaten gerçekten çok açıklayıcı bir sunumdu, çok teşekkürler. Sizi çok yorduk ama bunları öğrenmek önemliydi. Çünkü anladığım kadarıyla yani bunu zaten biliyoruz ama sizin sunuşunuz bunu daha açık hâle getirdi. İstanbul Büyükşehir Belediyesinin ve İstanbul Planlama Ajansının bu çalışmalarında kamusal destek en gerekli şeylerden biri. Muhammed Ümit Bey de teşekkür ederiz güzel sözleriniz için, katılımınız için teşekkür ediyoruz. Her zaman bekleriz. Sağ olun, var olun. Çok teşekkür ediyoruz Gökçer Bey. Şimdi yavaş yavaş kapatacağız tabii ama kapatmadan önce biz genel olarak bir sonraki haftayı da duyurmak istiyoruz. Önümüzdeki hafta Pazartesi akşamı 10 Nisan'da yine aynı saatte Türk Mühendis ve Mimarlar Odalar Birliği Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Başkanı Esin Köymen konuğumuz olacak. Mimarlar Odasının depremle ilgili hazırlamış olduğu rapor ve ilgili çalışmaları anlatacak. Bugün aslında Gökçer Bey'in sunduğu konu üzerine, demin Rüksan Hocam da onu sordu, bir STK tarafından dinleyeceğiz. Bu seminerler benim en başta heyecanımın çok daha ötesine geçmeye başladı. Böyle bir bulmacanın parçaları gibi olmaya başladı. Her hafta birbirini tamamlıyor. Ben tekrar teşekkür ediyorum tüm katılımcılara ve sayın konuğumuza.

*** Video burada sona eriyor. ***